

մար, վերջինիս հաշուով: Ձեռագրին ծանօթանալուց յետոյ՝ յանձն առինք այդ առաջարկութիւնը, որ ստացաւ նաեւ Պ. Գ. Սինապեանի հաւանութիւնը: Եւ այնուհետեւ, Գեորգ Դ.-ի կենսագրութիւնը լոյս տեսաւ «Վէմ»-ի 20 քւերում եւ սպարաճատէրը իւրաքանչիւր պրակից 500-ական օրինակ անիւի տպեց 'Նուպարեան Մատենադարանի համար:

Բայց տեսէք, քէ Սփուար Ալբոնիում ի՞նչ բարբէր են տիրում: Երբ ձեռագրի առաջին մասը լրացնելուց յետոյ՝ տպարանը հաշիւ ներկայացրեց Մատենադարանի վարչութեան՝ վերջինս մերժեց՝ առարկելով, քէ իր կողմից այդ տեսակ ապսպարանք չի արած եւ, հետեւաբար, ինքը չի կարող ընդունել 500 օրինակ

գիրքը: Ի՞նչ անէինք. Գ. Սինապեանը գերեզմանում էր, Պ. Ա. Անտոնեանի յիշողութիւնը տկարացել է, իսկ գրաւոր պայմանագրութիւն մէջտեղը չկայ — ո՞վ կարող էր ենքադրել, որ պարկեշտ մարդիկ այս տեսակ գործերում ստորագրած քղքերի պէտք ունեն — մնում էր, որ «Վէմ»-ը իր վտիտ ուժերով ֆաշէր այդ բեռն էլ: Եւ ի՞նչ էր գումարը — ընդամենը 1500 ֆր. 500 օրինակ 300 էջոց հատորի համար...

Բարեգործականը անհաշիւ դրամներ է ծախսում զանազան փուն բաների վրա: Զի՞ կարող մի փոքրիկ գումար էլ յատկացնել Մատենադարանի գրքոցներում հաւաքած պատմական քանդորժէք նիւթերի հրատարակութեան համար:

ՏՈՒՔԹ. Ն. Տ. Ս. ԹԱՇՃԵԱՆԻ ԳԻՐԲԸ

Բոստոնում լոյս է տեսել ծանօթ հանրային գործիչ Տոք. Ն. Տ. Ս. Թաշճեանի «Ատամնարուժական Առողջարանութիւն» գիրքը — ընտիր քղքի վրա մաքուր տպագրած սիրուն կազմով մի հատոր: Մասնագէտները վկայում են, քէ արժէքաւոր գործ է, բայց մեր ուշադրութիւնը գրաւողը այդ չէ: Մասնագիտական արժէքի մասին կը խօսին բժիշկները, մեզ հետաքրքրողը այն հանգամանքն է, որ գիրքը կազմած է երկու լեզուով՝ ասոջին մասը հայերէն, յետոյ՝ նոյնը անգլիերէն: Որ ասել է, քէ Ամերիկայում կան շատ հայեր, որոնք այլեւս հայերէն չեն կարողում — ահաւոր բան արտասահմանի հայ մըշակոյթի համար: «Երկու լեզուով պատ-

րաստած ըլլալու գաղափարիս ի՞նչ կըսես, գրում է հեղինակը մասնաւոր նամակում. կեանքի պահանջ է. աստիճանաբար դէպի ֆայալում կերքանք. անխուսափելի է: Տուներու մէջ, երեսակայէ՛, նոյն իսկ մեր տան մէջ, խօսակցութիւնը կէս առ կէս է. իսկ եթէ իմ յամառութիւնը չըլլար, այդ կէսն ալ գոյութիւն չէր ունենար: Այս է վիճակը»:

Այո՛, ա՛յս է: Եւ միա՞յն Հիւս. Ամերիկայում. հապա Հար. Ամերիկայում, հապա Ֆրանսայում — ամէ՛ն տեղ՝ աւելի կամ պակաս: Տոք. Թաշճեանի գիրքը այդ տեսակէտով ախտանիշ է եւ ահագոյն միաժամանակ:

